

УДК 330.3

В. В. Святогор

Здобувач кафедри фінансів і банківської справи

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ В ДЗЕРКАЛІ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ РЕЙТИНГІВ

У статті здійснено аналіз інноваційного потенціалу України. Розглянуто й оцінено динаміку та структуру складових її інноваційного потенціалу на основі рейтингу Глобального інноваційного індексу. Оцінено позиції України в рейтингу інноваційного розвитку країн Європи у розрізі Європейського інноваційного табло та Індексу глобальної конкурентоспроможності. Виокремлено проблеми та запропоновано механізм стимулювання інноваційного розвитку економіки України.

Ключові слова: інноваційний потенціал, інноваційний розвиток, міжнародний рейтинг, Глобальний інноваційний індекс, Європейське інноваційне табло, Індекс глобальної конкурентоспроможності.

Svyatohor V. INNOVATIVE POTENTIAL OF UKRAINE IN THE MIRROR OF INTERNATIONAL ECONOMIC RATINGS

The article analyzes the innovative potential of Ukraine. The dynamics and structure of the components of its innovative potential based on the Global Innovation Index rankings are considered and evaluated. The position of Ukraine in the rating of innovation development of European countries in the context of the European innovation scoreboard and the Global Competitiveness Index is evaluated. Problems are outlined and the mechanism of stimulation of Ukraine's economy innovation development is proposed.

Keywords: innovation potential, innovation development, international rating, Global Innovation Index, European Innovation Scoreboard, Global Competitiveness Index.

Соціально-економічне становище країн світу стало багато в чому визначатися рівнем розвитку їх інноваційної складової, що ґрунтується на наукоємних та інформаційних технологіях, інтелектуальних ресурсах, результативному використанні та якісному поліпшенні всіх факторів виробництва.

Важливість інновацій з точки зору довгострокових перспектив економічного зростання визнається всіма урядами. Особливо ясно це розуміють в країнах, де прості рішення вже вичерпали себе, і подальше зростання залежить від здатності знайти більш ефективне поєднання виробничих факторів або перейти на випуск нової або удосконаленої продукції.

Аналізом інноваційного потенціалу країн в міжнародних рейтингах та його складових займається багато організацій, робочі групи яких за певними індексами визначають положення цих країн. Серед них: Фонд інформації і технологічних інновацій, агентство Bloomberg, Європейська Комісія, школа бізнесу INSEAD, а також Світова організація інтелектуальної власності та Корнельський університет та інші.

Метою статті є систематизоване уявлення про інноваційний потенціал України на основі міжнародних економічних рейтингів для виокремлення проблем та вироблення механізмів стимулювання інноваційного розвитку її економіки.

На сьогодні існує широкий діапазон міжнародних рейтингів, що характеризують позиції України в системі глобальних інноваційних процесів та мають важливе значення при формуванні стратегічних цільових індикаторів розвитку.

Для оцінки умов інноваційного розвитку економіки України розглянемо місце України в рейтингу Глобального індексу інновацій (Global Innovation Index, далі – ГІІ), так як «Глобальний індекс інновацій визнано

цінним інструментом для полегшення державно-приватного діалогу, в якому політики, лідери бізнесу та інші зацікавлені сторони на постійній основі можуть оцінювати стан і прогрес у впровадженні інновацій» [13].

Глобальний інноваційний індекс являє собою дослідження інноваційного клімату країн, яке проводить з 2007 року школа бізнесу INSEAD, а також Світова організація інтелектуальної власності та Корнельський університет. Даний показник у 2015 році охоплював 141 країну, на які припадає 95,1 % світового населення та 98,6 % світового ВВП. Тому проведемо оцінку положення України в рейтингу глобального індексу інновацій на основі даних GGI, що оцінює рівень розвитку інновацій в 141 країні, а саме: інноваційний потенціал держав, їх витрати на інновації і результат прийнятих зусиль, а також здійснимо порівняльний аналіз з попередніми періодами (табл. 1). Індекс враховує умови для відкриття та розвитку нового бізнесу, податкову політику в країні, якість університетської освіти, доступність макрофінансування та венчурного капіталу.

За даними ГІІ Україна в рейтингу посіла 64 місце (– 1 сходинка та – 4 сходинки у порівнянні з 2014 та 2011 роками відповідно). З країн СНД Білорусь зайняла 53 місце, Росія – 48, Казахстан – 82, Киргизстан – 109. Лідерами ж являються Швейцарія, Великобританія, Швеція, Нідерланди та США.

Варто зазначити, що у країнах СНД станом на 2015 рік найвищий рівень інноваційної активності організацій простежується у Білорусі (21,2 %), за якою розмістилася Україна з показником 17,3 %, Росія – 9,3 % та Казахстан – 8,1 % (табл. 2).

Сильними ж сторонами для України в порівнянні з окремими країнами СНД є: частка витрат на придбання машин і обладнання, програмних коштів в загаль-

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

них витратах на технологічні інновації (80,6 %); частка нових для організації, але не нових для ринку знову впроваджених або тих, що піддавалися значним технологічним змінам інноваційних товарів, робіт, послуг у

загальному обсязі інноваційних товарів, робіт, послуг (68,4 %) та частка експорту в загальному обсязі відвантажених інноваційних товарів, виконаних робіт, послуг (46,7 %).

Таблиця 1

Динаміка змін позицій України в рейтингу GGI в розрізі складових інноваційного потенціалу за період 2011–2015 рр.

№	Складові інноваційного потенціалу країни	Роки									
		2011		2012		2013		2014		2015	
		бал (1 - 100)	місце (1 - 125)	бал (1 - 100)	місце (1 - 141)	бал (1 - 100)	місце (1 - 142)	бал (1 - 100)	місце (1 - 143)	бал (1 - 100)	місце (1 - 141)
<i>Складові вхідного під-індексу (ресурси інновацій), які оцінюють сучасний стан інноваційного потенціалу країни</i>											
1	Інститути (політична кон'юнктура, законодавча база, базис-середовище)	51	103	40	117	51,4	105	52,9	103	52,2	98
2	Людський капітал і наука (освіта, вища освіта, наукові дослідження та розробки)	44,3	40	42,2	48	37,9	44	36,6	45	40,4	36
3	Інфраструктура (інформаційно-комунікаційні технології, основна інфраструктура, екологічна стійкість)	21,5	101	27,1	98	26	91	27,1	107	26,3	112
4	Розвиток внутрішнього ринку (кредити, інвестиції, торгівля та конкуренція)	39,6	64	38,7	68	44	82	45,1	90	43,9	89
5	Розвиток бізнесу (знання працівників, інноваційні зв'язки, придбання знань)	41,5	45	42,3	51	30,2	79	29,1	87	32,4	78
<i>Середній бал вхідного під-індексу</i>		<i>39,6</i>	<i>67</i>	<i>38</i>	<i>78</i>	<i>37,91</i>	<i>83</i>	<i>38,15</i>	<i>88</i>	<i>39,1</i>	<i>84</i>
<i>Складові вихідного під-індексу (результати інновацій), які оцінюють фактичну реалізацію інноваційного потенціалу в процесі практичної діяльності</i>											
6	Розвиток технологій та економіки знань (створення знань, вплив знань, поширення знань)	29,9	40	39,2	30	32	45	38,2	32	36,4	34
7	Результати творчої діяльності (нематеріальні активи, творчі товари та послуги, онлайн-творчість)	31	70	29,2	83	35,3	81	30,6	77	31,3	75
<i>Середній бал вихідного під-індексу</i>		<i>30,4</i>	<i>52</i>	<i>34,2</i>	<i>47</i>	<i>33,65</i>	<i>58</i>	<i>34,37</i>	<i>46</i>	<i>33,9</i>	<i>47</i>
<i>Ефективність інновацій</i>		<i>0,8</i>	<i>40</i>	<i>0,9</i>	<i>14</i>	<i>0,9</i>	<i>31</i>	<i>0,9</i>	<i>14</i>	<i>0,9</i>	<i>15</i>
<i>Глобальний інноваційний індекс</i>		<i>35</i>	<i>60</i>	<i>36,1</i>	<i>63</i>	<i>35,78</i>	<i>71</i>	<i>36,26</i>	<i>63</i>	<i>36,5</i>	<i>64</i>

Розроблено автором на основі даних [2; 3; 4, 5; 6].

Аналізуючи позиції України у 2015 році порівняно з 2011 роком окремо за критеріями GGI, отримуємо наступні результати: інститути – 98 місце (– 5), людський капітал і наука – 36 (– 4), інфраструктура – 112 (+ 11), розвиток внутрішнього ринку – 89 (+ 25), розвиток бізнесу – 78 (+ 33), розвиток технологій та економіки знань – 34 (– 6), результати творчої діяльності – 75 (+ 5). Щодо країн-сусідів, то найкращу позицію у 2015 році посіла Угорщина (35 місце). Далі розмістилися Словаччина (36), Молдова (44), Польща (46), Росія (48), Білорусь (53), Румунія (54).

Протягом аналізованого періоду 2011 – 2015 рр. показники ресурсів та результатів інновацій в Україні варіювалися. Так, в частині ресурсів спостерігалось погіршення у період 2011 – 2014 рр., а в період 2011 – 2013 рр. – в частині результатів. Позитивна зміна в Україні за даними показниками спостерігалась з 2015 та 2014 років відповідно.

Також одним із найважливіших інструментів рейтингування інноваційного розвитку країн Європи являється Європейське інноваційне табло (European Innovation Scoreboard, далі – EIS), що представляє систему з 25 показників інноваційної діяльності, що розраховуються експертами Європейської Комісії, та на основі якого розраховується зведений індекс інновацій для кожної європейської країни. На основі отриманих результатів визначається відповідність країни за рейтингом окремії груп продуктивності інновацій (Innovation performance, IP) таких як: інноваційні лідери, що мають продуктивність як мінімум на 20 % вище, ніж у ЄС-28; сильні інноватори, продуктивність яких на 10 % нижче та 20 % вище, ніж у ЄС-28; помірні інноватори, в яких продуктивність від 10 % до 50 % нижча ефективності ЄС-28; інноватори, що формуються, тобто мають продуктивність нижчу, ніж 50 % від показника ЄС-28 [7].

Основні показники інноваційної діяльності в країнах СНД: 2015, %

Основні показники	Країни СНД				
	Україна	Білорусь	Росія	Казахстан	Киргизстан
Рівень інноваційної активності організацій	17,3	21,1	9,3	8,1	X
Частка організацій, які здійснювали технологічні інновації в загальній кількості організацій	x	19,6	8,3	5,6	8,4
Частка витрат на дослідження і розробки в загальних витратах на технологічні інновації	14,8	x	44,4	7,7	x
Частка витрат на придбання машин і обладнання, програмних коштів в загальних витратах на технологічні інновації	80,6	x	34,5	50,9	85,4
Частка інноваційних товарів, робіт, послуг у загальному обсязі відвантажених товарів, виконаних робіт, послуг	1,4	13,1	8,4	x	x
Частка знову впроваджених або тих, що піддавалися значним технологічним змінам інноваційних товарів, робіт, послуг у загальному обсязі інноваційних товарів, робіт, послуг, з них:					
нових для ринку	31,6	37,5	17,1	54,8	x
нових для організації, але не нових для ринку	68,4	62,5	82,9	45,2	x
Частка експорту в загальному обсязі відвантажених інноваційних товарів, виконаних робіт, послуг	46,7	64	23,6	9,2	x

Розроблено автором на основі даних [12, с. 306].

Україна в світлі індикаторів EIS за період 2010–2015 рр. (рис. 1) має статус «інноватор, що формується», відстаючи від середнього значення зведеного ін-

дексу ЄС-28 (Summary Innovation Index, далі – SII) у 3,22 разів та від інноваційно розвинених європейських країн, таких як Нідерланди та Німеччина у 4 рази.

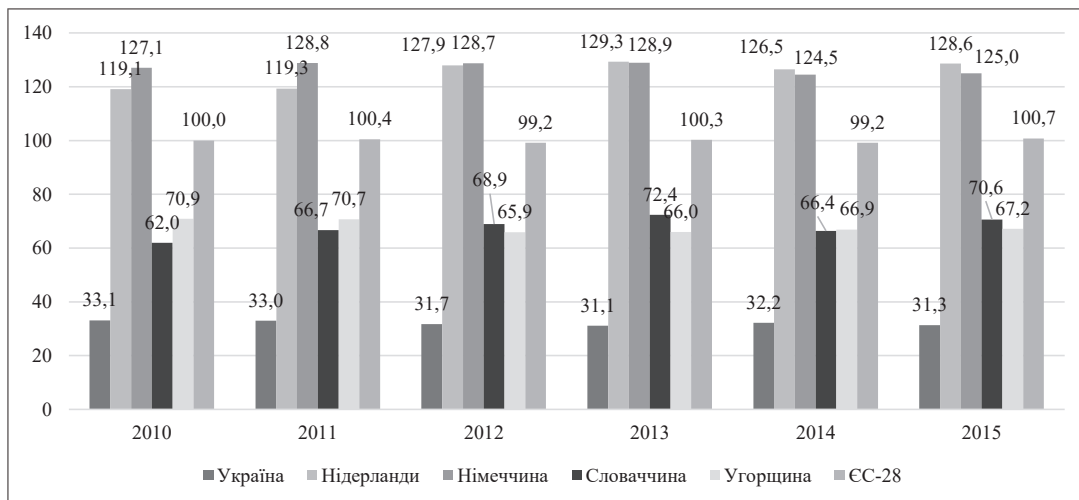

Рис. 1. Європейський рейтинг інноваційності та Україна (продуктивність відносно базового 2010 року, $ЄС_{2010} = 100$)

Порівняно з Словаччиною та Угорщиною, що відносяться до групи країн «помірні інноватори», відставання України є вдвічі меншим за відповідні їх значення SII. Це пов'язано з такими проблемними факторами:

1) використання людського потенціалу, значення якого за період 2010 – 2015 рр. не змінилося у структурі ISS, порівняно з його зростанням на 20 % у країнах ЄС-28;

2) скорочення фінансування та державна підтримка, тобто частка витрат на НДДКР у державному секторі та частка венчурного капіталу у ВВП України скоротилася за відповідний період на 4,9 %;

3) зниження кількості підприємств, які впровадили нововведення на ринок або у власні організації, охоплюючи як технологічні, так і нетехнологічні інновації та наявності компаній з високим рівнем розвитку на 1,4 % за період 2010 – 2015 рр., та відставання від ЄС-28 у 5,5 разів;

4) слабка інтегрованість в міжнародну науково-технічну та інноваційну кооперацію.

У 2015 році Україна посіла 41 місце в рейтингу інноваційних економік світу, складеному агентством Bloomberg (The Bloomberg Innovation Index), набравши 56,77 балів. Перед Україною у рейтингу опинилась Латвія, на 42 місці – Болгарія. Індекс вираховується за кількома категоріями: витрати на дослідження та розвиток, додана вартість виробництва, продуктивність, щільність високотехнологічних компаній, патентна активність та інші. Перше ж місце з показником 91,31 пункту зайняла Південна Корея. У першу десятку рейтингу також увійшли: Німеччина, Швеція, Японія, Швейцарія, Сінгапур, Фінляндія, США, Данія, Франція. Росія зайняла в рейтингу 12 місце, Китай – 21 [1].

За даними Фонду інформації і технологічних інновацій (Information Technology & Innovation Foundation,

далі – ITIF) визнав на кінець 2015 року, Україна є однією з найгірших країн у світі з інновацій та вкладу в глобальний технологічний розвиток. Згідно зі звітом ITIF під назвою «Contributors and Detractors: Ranking Countries’ Impact on Global Innovation», вона зайняла 52 місце з 56 країн, на частку яких припадає 90 відсотків світової економіки, за інноваційними показниками, а в Центральній і Східній Європі – останнє. Беззаперечним фактором цього став низький рівень фінансування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт. В Україні на дослідження виділяються 90 доларів на людину і за цим показником вона посідає 53 місце у рейтингу країн за фінансуванням досліджень [8].

Варто зазначити, що за індексом людського розвитку (Human Development Index, далі – HDI) Україна посідає 81 місце серед 188 країн і територій [10]. Ця оцінка відображає реальний стан справ у країні, на території якої триває збройний конфлікт та яка важко працює над модернізацією своїх економічних, політичних і соціальних інститутів. HDI – це зведені показники для оцінки прогресу у трьох основних сферах людського розвитку: довге та здорове життя (очікувана тривалість життя), доступ до знань (очікувана кількість років навчання) та достойний рівень життя (ВНД на душу населення за ПКС).

Зауважимо, що Україна продовжує втрачати позиції у глобальному рейтингу країн світу за показником економічної конкурентоспроможності. Так, за опублікованим Всесвітнім економічним форумом Індексом глобальної конкурентоспроможності 2015 – 2016 (The Global Competitiveness Index – GCI), Україна посіла 79 місце серед 140 країн світу, втративши за рік три позиції (у попередньому рейтингу займала 76 позицію з 144 країн світу).

GCI 2015–2016 складається з більш ніж 100 змінних, що згруповані у 12 контрольних показників за 3 основними групами субіндексів, згідно яких Україна займала наступні позиції:

1) основні вимоги (101): інституції (130), інфраструктура (69), макроекономічне середовище (134), охорона здоров’я та початкова освіта (45);

2) підсилювачі продуктивності (65): вища освіта і професійна підготовка (34), ефективність ринку товарів (106), ефективність ринку праці (56), розвиток фінансового ринку (121), технологічна готовність (86), розмір ринку (45);

3) інновації та фактори вдосконалення (72): відповідність бізнесу сучасним вимогам (91), інноваційний потенціал (54) [9].

Слід відзначити також майже повну відсутність стратегічної складової в законодавчому забезпеченні інноваційної діяльності в Україні. Документ «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010 – 2020 роки в умовах глобалізаційних викликів», розроблений за участю наукових установ, центральних і місцевих органів державної влади та представлений на парламентських слуханнях 17 червня 2009 року, так і залишився в статусі проекту [15]. Дотепер в країні на державному рівні не існує затвердженого комплексного стратегічного бачення інноваційного розвитку. Крім того, відсутня концептуальна база податкового регулювання та стимулювання інноваційної діяльності.

Проведене дослідження дало можливість сформулювати напрями, у відповідності до яких структуровано основні проблеми у сфері інноваційної діяльності України та надати пропозиції щодо стимулювання інноваційного розвитку країни (табл. 3).

Таблиця 3

Проблеми та механізм стимулювання інноваційного розвитку економіки України

Проблеми	Механізм стимулювання
	<i>I. Фінансування</i>
1. Недостатня фінансова підтримка науково-дослідної діяльності, відсутність належного фінансування інноваційних рішень з боку як держави, так і великих промислових підприємств. 2. Відсутність податкових важелів державної підтримки інноваційної діяльності підприємств 3. Відсутність інституту венчурного інвестування.	1. Збільшення загального обсягу інвестицій в інновації з державного і приватних джерел. 2. Зниження ставок податку для підприємств, що працюють винятково у сфері певних пріоритетних напрямів інноваційного розвитку. 3. Заповнення «прогалин» у фінансуванні інноваційної діяльності, зокрема, розробка ефективних інструментів підтримки інноваційної діяльності для підприємницького сектора.
	<i>II. Інноваційне підприємництво та його державне регулювання</i>
1. Екстенсивний характер інноваційних процесів у промисловості, де в більшості випадків використовуються науково-технічні здобутки попередніх років. 2. Низька частка інноваційно активних промислових підприємств, що займалися інноваційною діяльністю у загальній кількості промислових підприємств. 3. Низька частка високотехнологічного експорту продукції промисловості. 4. Загальний низький інноваційний потенціал підприємницького сектора.	1. Розробка стратегії інноваційного розвитку в Україні на довгострокову перспективу та законодавче закріплення пріоритетів інноваційного розвитку на довгострокову та середньострокову перспективу. 2. Законодавче закріплення пріоритетів інноваційного розвитку на довгострокову та середньострокову перспективу. 3. Прийняття комплексу законів з управління інноваційною діяльністю у відповідності з іншими діючими в Україні законодавчими актами та міжнародними угодами. 4. Удосконалення законодавства щодо венчурного інвестування для забезпечення фінансування інвестиційних проектів новостворених підприємств за рахунок інвестицій учасників фонду.
	<i>III. Організаційне та інфраструктурне забезпечення</i>
1. Відсутність державної стратегії інноваційного розвитку. 2. Відсутність ефективної системи моніторингу та оцінки інноваційного розвитку. 3. Нестача цільових програм з пріоритетних напрямів інноваційного розвитку. 4. Низький рівень використання механізмів державно-приватного партнерства у сфері досліджень, розробок та інновацій, що передбачають впровадження програм спільного фінансування, проведення спільних з підприємствами наукових досліджень і розробок, розвитку регіональної інноваційної інфраструктури чи створення венчурних фондів.	1. Організація проведення на регулярній основі моніторингу та оцінки ефективності реалізації стратегії розвитку інновацій. 2. Формування системи інформаційної підтримки, включаючи надання консалтингових послуг для організації взаємодії учасників інноваційної діяльності, а також центрів підтримки інновацій та підприємництва. 3. Формування інноваційно-активних територій, в тому числі техніко-впроваджувальних економічних зон. 4. Забезпечення на регіональному рівні підтримки реалізації регіональних проектів зі створення мереж центрів трансферу технологій, елементів інноваційної інфраструктури, регіональних інноваційних систем, інжинірингових центрів, а також підтримки малого інноваційного підприємництва.

Розроблено автором на основі даних [11; 14; 16].

Таким чином, вивчення структури, змісту і динаміки індексів України дозволяє виділити ті характеристики внутрішнього і зовнішнього середовища, які найбільшою мірою впливають на її оцінки і місце серед інших країн світу. У свою чергу, знання своїх сильних та слабких сторін дозволяє сформулювати довгострокові національні пріоритети розвитку і розробити систему політичних, соціальних і економічних ініціатив, спрямованих на подолання недоліків і нарощування конкурентних переваг нашої країни.

Список використаних джерел

1. Bloomberg: The World's Most Innovative. Retrieved from: <http://innovationexcellence.com/blog/2016/01/20/bloomberg-the-worlds-most-innovative-economies/>
2. Dutta S. The Global Innovation Index 2011: Accelerating Growth and Development / S. Dutta // The World Intellectual Property Organization. – 2011. – С. 237.
3. Dutta S. The Global Innovation Index 2012: Stronger Innovation Linkages for Global Growth / S. Dutta // The World Intellectual Property Organization. – 2012. – С. 308.
4. Dutta S. The Global Innovation Index 2013: The Local Dynamics of Innovation / S. Dutta, B. Lanvin // The World Intellectual Property Organization. – 2013. – С. 261.
5. Dutta S. The Global Innovation Index 2014: The Human Factor in Innovation / S. Dutta, B. Lanvin, S. Wunsch-Vincent // The World Intellectual Property Organization, 2014. – С. 272.
6. Dutta S. The Global Innovation Index 2015: Effective Innovation Policies for Development / S. Dutta, B. Lanvin, S. Wunsch-Vincent // The World Intellectual Property Organization, 2015. – С. 292.
7. European Innovation Scoreboard Interactive Tool. Retrieved from: http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards_en.
8. Ezell S. Contributors and Detractors: Ranking Countries' Impact on Global Innovation / S. Ezell, A. Nager, R. Atkinson. // ITIF (Information Technology & Innovation Foundation). – 2016. – С. 5 – 6.
9. Global Competitiveness Index. Retrieved from: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/economies/#economy=UKR>.
10. Human Development Data (1990-2015). Retrieved from: <http://hdr.undp.org/en/data>.
11. Грибанов Д. В. Проблемы и перспективы развития государственной инновационной политики Российской Федерации / Д. В. Грибанов. // Национальные интересы: приоритеты и безопасность. – 2011. – №28. – С. 8–17.
12. Индикаторы инновационной деятельности 2017: статистический сборник / [Н. В. Городникова, Л. М. Гохберг, К. А. Дитковский та ін.]. // НИУ ВШЭ. – 2017. – С. 306.
13. Лігоненко Л. О. Оцінка інноваційності економіки України в міжнародних рейтингах / Л. О. Лігоненко. // КНТЕУ. – 2012. – №3. – С. 5–22.
14. Полякова О. Ю. Україна: реанімація інновацій / О. Ю. Полякова, В. О. Шликова. // Бізнес Інформ. – 2017. – №3. – С. 123–129.
15. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів (проект) // Сайт Комітету Верховної ради України з питань науки і освіти. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/doccatalog/document?id=48719>.
16. Строгілопулос Дж. Інноваційна політика: європейський досвід і рекомендації для України. Том 3. Інновації в Україні: пропозиції до політичних заходів / Д. Строгілопулос, Г. Румпф. – К.: Фенікс, 2011. – 76 с.

References

1. Bloomberg: The World's Most Innovative Economies. Retrieved from <http://innovationexcellence.com/blog/2016/01/20/bloomberg-the-worlds-most-innovative-economies/>
2. Dutta, S. (2011). *The Global Innovation Index 2011: Accelerating Growth and Development*. – The World Intellectual Property Organization, 237.
3. Dutta, S. (2012). *The Global Innovation Index 2012: Stronger Innovation Linkages for Global Growth*. – The World Intellectual Property Organization, 308.
4. Dutta, S., Lavlin, B. (2013). *The Global Innovation Index 2013: The Local Dynamics of Innovation*. – The World Intellectual Property Organization, 261. [in English].
5. Dutta, S., Lavlin, B., Wunsch-Vincent, S. (2014). *The Global Innovation Index 2014: The Human Factor in Innovation*. – The World Intellectual Property Organization, 272. [in English].
6. Dutta, S., Lavlin, B., Wunsch-Vincent, S. (2015). *The Global Innovation Index 2015: Effective Innovation Policies for Development*. – The World Intellectual Property Organization, 292. [in English].
7. European Innovation Scoreboard Interactive Tool. Retrieved from http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards_en
8. Ezell, S., Nager, A., Atkinson, R. (2016). Contributors and Detractors: Ranking Countries' Impact on Global Innovation. – *ITIF (Information Technology & Innovation Foundation)*, 5 – 6.
9. Global Competitiveness Index. Retrieved from <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/economies/#economy=UKR>
10. Human Development Data (1990-2015). Retrieved from <http://hdr.undp.org/en/data>
11. Gribanov, D. V. (2011). Probyemy i perspektivy razvitiya gosudarstvennoy innovatsionnoy politiki Rossiyskoy Federatsii. – *National interests: priorities and security*, 28, 8–17. [in Russian].
12. Gorodnikova, N. V., Gokhberg, L. M., Ditkovskiy, K. A. (2017). Indikatory innovatsionnoy deyatel'nosti: statisticheskiy sbornik [Indicators of innovation activity 2017: statistical compilation]. *NIU BShE – NIU BShE*, 306. [in Russian].
13. Lihonenko, L. O. (2013). *Otsinka innovatsiynosti ekonomiky v mizhnarodnykh reytynhakh [Estimation of innovation of the Ukrainian economy in international rankings]*. *KNTEU*, 3, 5–22. [in Ukrainian].
14. Polyakova, O. Yu., Shlykova, V. O. (2017). Ukraina: reanimatsiya innovatsiy [Ukraine: resuscitation of innovations]. *Biznes Inform – Business Inform*, 3, 123–129. [in Ukrainian].
15. Committee of the Verkhovna Rada of Ukraine on Science and Education (2009). *Stratehiya innovatsiynoho rozvytku Ukrainy na 2010–2020 rokyv v umovakh hlobalizatsiynykh vyklykiv (proekt) [Ukraine's Innovation Development Strategy for 2010-2020 in the context of Globalization Challenges (project)]*. Website kno.rada.gov.ua. Retrieved from <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/doccatalog/document?id=48719> [in Ukrainian].
16. Strogilopulos, J., Rumph, G. (2011). *Innovatsiynna polityka: yevropeyskyy dosvid i rekomendatsii dlya Ukrainy. Tom 3. Innovatsii v Ukraini: propozyitsii do politychnykh zakhodiv [Innovation policy: European experience and recommendations for Ukraine. Vol. 3. Innovation in Ukraine: Proposals for policy measures]*. Kyiv: Feniks. [in Ukrainian].